

Huvudman

Eskilstuna kommun
info@eskilstuna.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Djurgårdsskolan F-9 i Eskilstuna kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Eskilstuna kommun att senast den 4 september 2023 vidtagit nedan angivna åtgärder avseende två brister rörande skolans arbete med att skapa trygghet och studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Eskilstuna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Eskilstuna kommun ska vidta följande åtgärder

Anmälan om kränkande behandling

1. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 21 augusti 2023** klargöra skyldigheten för all skolpersonal att vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling gör en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumenten ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder **den 4 september 2023**. (2 kap. 34 § andra stycket, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

2. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under vårterminen 2023. Huvudmannen ska även inkomma med de fem senaste kränkingsanmälningar. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder **den 4 september 2023**. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen, Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning

3. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 21 augusti 2023** klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lära-rens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder **den 4 september 2023**. (5 kap. 4 a § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i delar av området som avser skolans arbete med trygghet och studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:9934) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden under år 2022 inlett en tillsyn av Djurgårdsskolan belägen i Eskilstuna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Djurgårdsskolan följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, representanter från elevhälsan, rektorn och biträdande rektor samt lektionsobservationer mellan den 8 och 9 mars. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland an-

nat, skolenhetens plan mot kränkande behandling, skolans ordningsregler, konsekvenstrappa, beslut om disciplinära åtgärder, kränkningsanmälningar med tillhörande utredningar, elevenkäter och skolans verksamhetsplan. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare framgår att de inte anmäler samtlig förekomst av kränkande behandling dels på grund av tidsbrist, dels när skolan redan har ett pågående arbete med en elev som utsätter andra elever för kränkningar.

Enligt intervju med rektorn finns ett digitalt ärendehanteringssystem som personalen ska använda sig av vid anmälan om kränkande behandling. Rektor tar del av anmälningarna genom systemet och signerar. I skolans aktuella plan mot kränkande behandling finns en beskrivning av den rutin som ska användas när en elev kan vara utsatt för kränkande behandling. I innehållet i denna rutin bekräftas på intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att personalen inte alltid anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Tillsynen visar att personal inte alltid anmäler till rektorn när de får kännedom om att elever anser sig utsatta för kränkande behandling, trots skolenhetens rutin. Detta medför

att alla kränkningar inte kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eskilstuna kommuns verksamhet vid Djurgårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att alla kränkningar som sker i verksamheten anmäls. Det finns därför skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Enligt skolans rutin för mobilanvändande för årskurs 7-9 ansvarar läraren för att mobiltelefoner samlas in vid lektionsstart och lämnas tillbaka vid lektionens slut samt ska mobiltelefoner vara avstängda alternativt i flygplansläge under lektionstid. Av en elevintervju framgår att det finns lärare som inte reagerar när elever inte lämnar in sina mobiltelefoner vid lektionernas början och att många elever använder sina mobiltelefoner istället för att ägna sig åt undervisningen. Vid en av de observerade lektionerna under tillsynsbesöket sker ingen insamling av mobiltelefoner vid lektionsstart. Av flera andra observerade lektioner framgår att mobiltelefoner används till annat än i utbildningssyfte, ibland utan att lärarna ingriper eller reagerar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap. Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap 4a § skollagen)

Av skollagen framgår att rektorn, en lärare eller en handledare som avses i 21 kap. 13 § får omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen. Den som får omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning får även uppdras åt någon annan att göra detta. (5 kap 4b § skollagen)

Av skollagen framgår att utöver vad som anges i 4 b § får en rektor i bland annat förskoleklassen och grundskolan besluta att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början. I sådana fall ska föremålet återlämnas senast vid varje skoldags slut. Rektorns beslut får avse högst ett år i taget. Rektorn eller en lärare får göra undantag från ett beslut som avses i första stycket för sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som avses i 4 a §, eller för en enskild elev om det finns särskilda skäl. (5 kap 4d § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. (Prop. 2021/22:160 s.230)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller författningarnas krav gällande användandet av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning i undervisningen. Tillsynen visar att det förekommer att lärare inte följer skolans rutiner när det gäller att samla in mobiltelefoner. Vidare visar tillsynen att det finns lärare som inte agerar när elever använder elektronisk kommunikationsutrustning till sådant som inte är relaterat till undervisningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eskilstuna kommuns verksamhet vid Djurgårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller användandet av mobiltelefoner i undervisningen. Det finns därför skäl att förelägga Eskilstuna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentation och av intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan, rektorn och biträdande rektor framgår att:

- Det bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet.
- Huvudmannen ser till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen innehåller en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.
- Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan.
- Alla som arbetar i skolan motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling.
- För varje anmälan om kränkande behandling som huvudmannen mottar ser huvudmannen till att det startas en utredning där omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds och i förekommande fall vidtar de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.
- Det finns ordningsregler på skolan som rektorn beslutat om. Ordningsreglerna och hur de följs, följs regelbundet upp. Orsaken till uppföljningens resultat analyseras.
- Ordningsreglerna utarbetas, följs upp och omarbetas vid behov under medverkan av eleverna.
- Det finns skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning
- Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse ser rektorn till att det startas en utredning där saken utreds. Samråd sker med elevens vårdnadshavare.
- Med utgångspunkt i vad som framkommit i utredningen av eleven som stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse, ser rektorn till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda inleds även en sådan utredning.

Rättslig reglering

5 kap. 3 § andra stycket skollagen. 6 kap. 7 och 8 §§ skollagen och 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

1 kap. 5 § skollagen, 5 kap. 6 § och 6 kap. 5 § skollagen, Lgy 11, 2.1 Normer och värden.

6 kap. 10 § skollagen.

5 kap. 5 § skollagen.

5 kap. 4 e § skollagen.

5 kap. 9 och 10 §§ skollagen

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av Christina Hjalmarsson, utredare.
Utredaren Catharina Björk har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Josefina Engdahl och Natalie Najem medverkat.